

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

A székesfővárosi községi lóhusüzem.

A községi lóhusüzemet a főváros hatósága az O. Á. V. E.-nek már a 90-es években tett ezirányú előterjesztésére és szakadatlan sürgetéseire 1905. évi október 1-én kezdette meg akként, hogy az egész üzemet teljesen hatósági kezelésben folytatja, tehát úgy a lóvágatást, mint a huselőkészítést, kolbászárugyártást és az üzletekben való elárusítást hatósági alkalmazottak által a legszigorubb hatósági szakszerű felügyelet mellett végezteti.

Az üzem kezdetén három üzletben árusítottak a lóhusárúkat, később, az 1905. év folyamán még három üzlet nyitattott, az ezutáni időkben és pedig az 1906. évben öt üzlet, 1907-ben három üzlet, 1908-ban két üzlet és 1909-ben három üzlet adatott át a forgalomnak, úgy hogy ezidő szerint 19 üzletben árusítatják a lóhus és lóhushból készült kolbászárúkat.

Az 1905. év október 1-től 1909. év végéig levágatott összesen 18970 drb, ezenfelül 1910-ben négy hónap alatt 2367 drb. Ebből kényszervágás volt 1373 darab. Az összes levágott lovakból elkoboztatott 253 drb.

A lóhus-székekben eladatott: 1905-ben 162,723, 1906-ban 807,300, 1907-ben 942,137, 1908-ban 872,713, 1909-ben 1.020,236, összesen 3.805,109 kilogramm.

A fentebbi statisztikai adatok mindenestre igazolják a községi lóhusüzem életképességét és közjótékonyági szempontból most már elengedhetetlen szükségességét is, mert ez által a szegényebb néposztály egészséges és jó husnemű táplálékát olcsón beszerezheti. Azt hisszük, hogy a főváros hatósága nem fog végezni meddő munkát, ha ezen teljesen házi kezelésben levő és szigorú hatósági szakszerű felügyelet és ellenőrzés alatt álló üzemét a szükségletekhez képest fejleszteni fogja.

*

Az orsz. állatvédő egyesületnek abbéli régi törekvése, hogy a sánta, béna, munkára már alkalmatlan, de fogyasztásra alkalmas lovak levágás útján való értékesítésével megmentessék a fogyasztás céljára egy jelentékeny közvagyont, másfelől pedig, hogy a nép alsó szászereinek husélemezésében előbbre menjenek az állapotok s végre, hogy a végletekig vitt ló-lecsigázásnak felháborító látványa mérséklődjék s idővel le is tűnjön a látványok teréről, ismételjük: az O. Á. V. E.

ebbeli következetes törekvése és küzdelme — mint az iménti közleményből kivehető — meghozta már is kívánatos gyümölcset s nem lehet kétség, hogy a székesfőváros hatalmas kezében levő e közhasznú intézmény további erős fejlődésre számíthat. Már is a lóvágási üzem kibővítése van tervben.

Mi csak hálával eltelve emlékezhetünk meg a főváros e nagy hordozóerejű alkotásáról s csak kíváncsún jellezhetjük, hogy a fővárosban immár 15 esztendei próbát fényesen kiállott ezen intézmény hazánk minden nagy városában is megfektetve fejtsse ki majd jótékony hatását.

M. K.

Állatmenedékházi ügyünk.

A nagyközönség köréből egy „névtelen“ egyesületünk elnökéhez intézett levelében kirohanást intéz állatmenedékházunk tartási díjainak magassága ellen. Sokalja, hogy pl. tagjaink egy-egy kutya gondozásáért naponta 60—100 fillért, nem tagok pedig 100—150 fillért kell, hogy fizessenek.

Ha a felszólaló fáradságot vett volna magának felkeresni személyesen alulirottat, mint a szóbanforgó menedékház vezetőjét, tüstént felvilágosítást nyert volna. A menedékház utóbbi 6 év alatti bevétele volt 10.399 K. Kiadása volt 19.375 K. A veszteség tehát 8.976 korona.

Szíveskedjék felkeresni egyesületünk székházát személyesen, ott teljes részletességgel tárhatom elébe ezt a keserves deficitet, amelyből aztán megértheti, hogy miért kellett azt a bizonyos díjat emelni.

De volt ennek az emelésnek egyéb, a fővárosi közegészségileg veszélyes ebtartási állapotok szanálását célzó, még fontosabb oka is. Ha megtisztelt, erről is felvilágosíthatom, épügy, mint arról, amit szintén kifogásol, hogy miért törekszik az egyesület arra, hogy minél kevesebb, gazdátlan kóbor kutya legyen a menhelyen. Nem lehet gazdátlan állatok örökös aziluma — hiszen az egyszerűen képtelenség, s nincs sehol a világon — hanem gazdás kutyák ideiglenes, vagy ha fizetik (mint példa van rá) örökös penziója és gazdátlan, kóbor kutyáknak csak átmeneti tartózkodó és gondozó helye ingyen és csak addig, míg az eb a jogos tulajdonos kezébe visszajuthat, vagy a tartási költség

megtérítésével, esetleg ingyen is, új, jó gazdakézbe kerülhet, avagy aztán ezek nem sikerülése esetén humánus módon kiirtható. A menhelynek nagy része van abban, hogy ily cellengő páriák nem kinlódnak már uton-utfélen az embert veszélyeztetve oly sokaságban, mint előző években.

Monostori Károly
az O. Á. V. E. főtitkára.

Madártörténet.

Amint az itt levő fényképmásolat mutatja, a cseleldszoza kettős ablaka között egy éneklő madárpár fészket vert. A kettős ablak külső táblája részben ki volt törve, a belső pedig mindig be volt függönyözve. Jól kiléshette a madár, hogy itt biztonságban lesz, zavartalanul tojhat, költöhet, nevelhet. Tojt is, mint a kép mutatja 5 tojást s ezekből tényleg négy fióka

kelt ki. Hogy csakugyan kikelt négy fióka, azt szomorúan akkor állapította meg a madárpár életét folytonos figyelemmel kísérő ember, mikor erős csiripelést hallva az ablakhoz sietett és a függönyt fellebbentette.

Látta, hogy több veréb röppen szét a fészkek mellől. Ezek bizonyára csőrre és körömrre keltek a fészkek jogos tulajdonosaival s nemcsak hogy kiüldözték azokat onnan, hanem még a négy fiókat is kidobálták. Ott feküdtek azok a kis szájalmas, meztelen porontyok az ablakdeszkán — holtan.

Szóval „csőrhatalommal“ bevették és el is foglalták a szemtelen szürke banditák a szegény énekespár fészekvárát. S mit tehettek volna ezek egyebet az erőhatalommal szemben, minthogy elszállnak és megint máshol ütnek tanyát.

Hát ütöttek is, de sajnos, a balsors tovább is üldözte a boldogtalanokat.

Nem nagyon messze az előbbi történet színhe-

lyétől, az istálló mögött, a kocsis egy kimosott abraskos tarisznyát akasztott fel a sövénykerítésre száradni. Ugy látszik, megelégedezett róla, mert alatta ugyanazon énekespár fészket ütött.

Szegények, bizonyára azt hitték, hogy na, most biztonságban leszünk. Meg is tiltotta ezt az újabb esetet is észrevevő birtoktulajdonos a tarisznya eltávolítását, de sajnos, egy napon mégis letépte azt valaki s ott feküdt a fészkek eltört tojásokkal a földön...

Nincs tovább.

(ik.)

Egyesületi és szövetségi hírek.

A Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület megalakulása.

Jegyzőkönyv. Felvétel 1911. május hó 30-án a „Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület“ alakuló közgyűléséből.

Jelen voltak: dr. Árókay Antal, Bilkei Ferenc, Csipkés Gyula, chernelházi Chernel István, Chernel Istvánné, dr. Czapáry László, Fiáth Imre, Kovách Ilona, László Béla, dr. Lauschmann Gyula, id. Meszleny Pál, ifj. Meszleny Pál, Meszleny Ella, Meszleny Gina, Meszleny Lilly, Meszleny Mária, Mattesz Mihály, Mészáros Sándor, dr. Mészöly József, Molnár János, Rexa Dezső, Rexa Dezsőné, dr. Saára Gyula, Sárközy Aurél, Szirbek József, Szüts Andor, Szüts Jenő, Taraszovits László, Vértessy József stb.

1. Dr. Czapáry László, a gyűlés összehívója, üdvözlőlvén a megjelenteket, a megalakítandó egyesület célját vázolta. E beszédből kiemeljük a következőket:

„Mélyen tisztelt alakuló Közgyűlés!

Örömmel köszöntöm az alakuló közgyűlésen megjelent tisztelt hölgyeket és urakat! Örülök, hogy a hasznos madarak és hasznos állatok védelmére megtehetjük az első lépést, egyesült erővel foghatunk védelmezésükhöz. A sikert előre is biztosnak látom, mert kedves ügyünk támogatására azon országos tevékenységű uriembert sikerült megnyerni, akit nagyságos chernelházi Chernel István urban, az Országos Állatvédő Szövetség alelnökében van szerencsém az alakuló közgyűlésnek tisztelettel bemutatni.

Fejérmegyében, de még inkább Székesfehérvárott nagy szükség van a madár- és állatvédő egyesület nemzetgazdaságilag hasznos, lényegében nemes tevékenységére.

Nemcsak a hasznos madarak, hanem egyéb hasznos állatok is minden ember jó szívére, nemes érzésére a szelid és kiméletes bánásmódra ösztönzik. Hisz ezek velünk együtt a mi mindennapi kenyerünkért fáradoznak. Legyünk mi is jó szívettel irántuk, s másokat is a velük való jó bánásmódra tanítsunk.

A jövőbe tekintve, látom már a mesterséges fészkek egész sorát, a téli etetőket a ligetekben, megyeszerte az uradalmak parkjaiban és erdeiben, valamint az udvarkertekben is. Felírások figyelmeztetik majd

mindenfelé az embereket a madár- és állatvédelemre. S mivel minden magtárból kerül egy kis rostaalja, minden kamrából egy kis morzsa és zsiradékos hulladék, így a féli éhségtől sem fognak szenvedni kedves madaraink. Elszaporodnak. Megszelidülnek.

Azt is látom már, hogy amott egy gyermekcsoport versenyezve kézből eteti a pintyét, a fekete rigót, a hurosszigót; a fülemüle is elveszi a maga részét, hogy aztán háladalával köszönje meg a tapasztalt jószágot.

Ezen szép ábrándképek megvalósulásának reményében, amikor újból üdvözlöm a madár- és állatvédelem ügyéért lekesülő megjelent igen tisztelt hölgyeket és urakat, van szerencsém az alakuló közgyűlést megnyitottnak nyilvánítani.

Az ülés megnyitása után felszólította a jelenlevőket, hogy a gyűlés vezetésére elnököt válasszanak. Ajánlja elnökül a vármegye jelenlevő nagyérdemű alispánját, Szüts Jenő urat.

A jelenlevők a gyűlés vezetésére elnökül Szüts Jenő alispán urat egyhangulag, közfelkiáltással megválasztják.

Elnök megköszöni a beléje helyezett bizalmat és megállapítja, hogy az egyesület alakulásához 11 alapító és 183 rendes tag jelentkezett. És pedig:

Alapító tagok: Binder Béla m. kir. erdőmérnök, Székesfehérvár, Pirosalma-utca; dr. Czapáry László ciszt. r. főgimn. tanár, Székesfehérvár, Nádor-utca 8.; Dietrich Szilárd ügyvéd, Székesfehérvár, Kossuth-utca; Grünfeld Pál nagybirtokos, Székesfehérvár, Ligetsor; Kenessey László, nagybirtokos, Pettend, azóta meghalt junius 3-án; dr. Koronczay József orvos, Székesfehérvár, Nádor-utca; id. Meszleny Pál főispán Komáromban, nagybirtokos, Velence (Fejérm.); ifj. Meszleny Pál nagybirtokos, Velence (Fejérm.); dr. Prohászka Ottokár megyés püspök, Székesfehérvár; dr. Saára Gyula polgármester, Székesfehérvár; Schlezinger Sándor nagybirtokos, Székesfehérvár, Sas-utca.

(A rendes tagok névsorát helyszüke miatt nem közölhetjük.)

Elnök a jegyzőkönyv vezetésére dr. Czapáry Lászlót kéri fel.

2. Elnök felkéri Chernel István urat, mint az O. Á. V. E.-nek az alakuló közgyűlésre kiküldött képviselőjét, hogy előadását tartsa meg.

Chernel István ur „Az állatvédő egyesületek feladatairól” címen olvasott fel. Az előadás a jelen voltak teljes tetszésével találkozott; az előadót lelkesen megéljenzették. (Ez előadásról, helyszüke miatt, csak lapunk következő számában hozhatunk közleményt. Szerk.)

3. Elnök köszönetet mond az előadónak. Kérdezi, hogy a gyűjtőíveken aláírt jelentkezők és az ezekhez esetleg ezáltal csatlakozók óhajtik-e a „Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület”-et megalakítani és kívánják-e, hogy ezen új egyesület a „Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségé”-hez csatlakozzék?

Az egyhangulag adott igenlő felelet után elnök határozatilag kimondja, hogy a „Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület” megalakult és hogy ezen egyesület a „Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségé”-hez csatlakozik.

4. Felolvastattak az állatvédő egyesület alapszabályait, s azok a kívánt módosításokkal elfogadtattak.

5. Következett a tisztikar és a választmány megválasztása.

Három évi időtartamra egyhangulag megválasztottak:

Védnök: József főherceg őfensége.

Diszelnökök: gróf Széchényi Viktor főispán, dr. Prohászka Ottokár megyés püspök, Sárközy Aurél, id. Meszleny Pál és chernelházi Chernel István.

Elnökök: dr. Saára Gyula polgármester, Szüts Jenő alispán.

Alelnökök: Geiger Dezső törvészéki elnök és dr. Lauschmann Gyula megyei főorvos.

Ügyész: Szüts Andor ügyvéd.

Titkár: dr. Czapáry László ciszt. r. főgimn. tanár.

Jegyző: Auerbach Gábor vezető-tanító.

Pénztáros: Csipkés Gyula tanító.

Választmányi tagok: Almássy János, Binder Béla, Bokor Lajos, Galter Frigyes, Kenessey László, László Béla, Nemes Tivadar, Perger Róbert, Rexa Dezső, Schaller Flóris, dr. Schlammadinger Jenő, Szirbek József, Vértessy Lajos, Vörös István, Zavaros Aladár, özv. Hahn Jakabné, Kovács Ilona, Pékné Krasznapolszky Ida, Meszleny Ella, Meszleny Gina, Meszleny Lilly, Meszleny Mária, Rexa Dezsőné és br. WENZE RÓZA.

Szövetségi képviselő: dr. Lauschmann Gyula al-elnök és dr. Czapáry László titkár.

6. Elnök indítványára a most megválasztott vezetőséget, amely egyelőre ideiglenesnek tekintendő, a közgyűlés megbizja, hogy az alapszabályokat négy példányban jóváhagyás végett a belügyminiszter urhoz terjessze fel és azoknak jóváhagyottan való visszaérkezésük után a végleges megalakulás céljából közgyűlést hívjon össze.

Helyesléssel elfogadtatik.

7. Elnök felkéri a titkárt, hogy a tagok névjegyzékét az O. Á. V. E.-nek, mielőbb küldje meg, mert a szövetségi tagság fejében az „Állatvédelem” c. folyóiratot csak ezután kaphatja meg.

8. Elnök indítványozza, hogy az alakuló közgyűlés Chernel István urnak, ki nem sajnálva a fáradságot, messziről idefáradt, hogy egyesületünket a sikeres működés útjára vezesse, újból forró köszönetet mondjon.

Az indítvány egyhangú lelkesedéssel elfogadtatott és dr. Lauschmann Gyula felszólalására ezen értekezést 300 példányban külön lenyomatban is kiadjuk és az egyesület tagjainak megküldjük.

9. A titkár jelenti, hogy ősz tudósunk, Herman Ottó a következő táviratban üdvözlí az alakuló közgyűlést: „A gyengéknek, különösen az ég madarainak védelméről tanácskozó nemes gyűlést igaz tisztelettel üdvözlí az öreg Herman Ottó.”

A közgyűlés az üdvözlést igen nagy örömmel fogadta, forrón köszöni és európai hírű tudósunkat egész szívből viszont üdvözlí.

10. Egyéb tárgy nem lévén, az elnök az alakuló közgyűlést lelkesen buzdító szavakkal bezárta.

Kelt mint fent. Szüts Jenő elnök, dr. Czapáry László titkár.

Az O. Á. V. E. esztergommegyei fiókjának közgyűlése 1911. évi május 28-án d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében.

Jelen vannak: Marosi József elnök, dr. Prokopp Gyuláné alelnök, dr. Prokopp Gyula városi tiszti főügyész, Grósz Ferenc alelnök, Philip Konrád, Farkas Tivadar, Schönbeck Imre, Szölgvény Gyula, Burány József, Szoleczky János, Magyary László, Bárdos József és Viola Kálmán.

1. Marosi József elnök ur üdvözlí az egybegyűlteket s köszönetet mond a megjelenésért az összes jelenlevőknek, de különösen dr. Prokopp Gyuláné ur-asszonynak, ki megjelenésével bizonyosságot tett az ügy iránti előszerezetéről; ezzel az értekezletet megnyitja.

2. Előterjesztései során elmondja, hogy az élénk tűzött célt szerény anyagi eszközökkel bár, de állandóan követjük. A madarak téli táplálása a rendes mederben történt, hetenkint 3-szor nyujtva nekik eleséget. Különösen kiemeli az elnök ur Székely Henrik állatorvos ur áldozatkésztségét, ki hetenkint $\frac{1}{2}$ -1, összesen 10 kg. faggyut ajándékozott az egyesületnek madarak etetésére. A rendőrkapitányság 2 madarászt bíróságolt meg. Felemlíti az elnök ur, hogy mivel a piacon a baromfiakat még mindig lelógatva hordják, továbbá a lovak farkai levágásának megakadályozására, valamint a lovak szerszámjáról a szemellenzők eltávolítása céljából érintkezésbe fog lépni a rendőrkapitánysággal. Az „Állatvédők Világszövetsége“ által küldött „A ló kérelme“ című nyomtatványt áttettük a gazdasági egyesülethez, ezenfelül megkapta minden helybeli gazdakör és ismétlőiskola is. Bejelenti, hogy Magyary László ipartestületi elnök az ígért 50 drb fészekodut megküldötte, melyért köszönetet indítványoz az ajándékozó részére. A város is kihelyeztette az évi 50 drbot s az egyesület szintén 20 drbot helyezett ki. Új alapító tagjaink Bruhl József prael. kanonok és Csárszky István primási irodavezető urak. Gyapay Pál volt főispán távozásával az egyesület védnök nélkül maradt, ajánlja, hogy ezen tisztségre kéressék fel Meszlényi Pál főispán, ki sok szimpátiával viseltetik az egyesület iránt s melynek ugyis alapító-tagja. Ajánlja, hogy a felkérő küldöttségbe Grósz Ferenc, Marosi József és Bárdos József küldessenek ki. Egyesületi közlönyünk 20 fillérrel olcsóbb lett s így némi kis megtakarításunk is lesz. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Prokopp Gyula és Farkas Tivadar urakat kéri fel.

3. Ezután Bárdos József titkári jelentését olvasta fel, melyet az állatvédelemről szóló értekezésével vezetett be. A jelentésből kiemeljük a következőket:

Az egyesületnek az 1910. évben 87 rendes és 11 alapító tagja volt. Elhunyt lovak késmárki Frey Ferenc vál. tag. Eltávozott Hollósy Rupert pördömölki apát és Bodroghközy Zoltán gazd. szaktanár. Kifejett agitációnk eredményeként közölhetem, hogy öt új alapító és 12 rendes tagot üdvözölhetünk az állatvédők sorában. Ezzel az alapítótagok száma 16, a rendes tagoké 97-re emelkedett. A tanítóság közreműködésével 750 drb Gyermechnaptárt osztottunk ki. A madárvédők ligába 64 iparostanuló lépett. A beszerzett és kiosztott fészekoduk száma 120, melyekből 50 drbot a város, 50-et

Magyary László ur ajándékozott, 20 drbot pedig az egyesület vásárolt. A 14 madáretetőn kiosztott táplálék értéke 50 korona. Kiosztásra kerültek a következő nyomtatványok: „Állatvédelem“ c. lap 91 pld. „Éhezünk, eledelt kérünk“ c. plakát 50 drb. „A ló kérelme gazdájához“ 20 drb. „A ló téli patkolása“ 50 drb. A központ évi jelentéséből 20 drb. Összesen 231 drb. Állatkinzási esetekben való eljárások száma 8. Jutalomképen Bogin Károly erdőőr 10 koronát, Rudolf Ferenc pedig elismerő iratot kapott. Nyilvános állatvédelmi előadás kettő volt. Egyiket Szoleczky János igazgató-tanító, a másikat Bárdos József egyll. titkár tartotta. A helyi lapokba 6 állatvédelmi cikket irtak az egyleti tagok. Az elküldött levelek és felhívások száma 214. Az egyesületi elnök ur, kit időközben a közbizalom az esztergomi Kereskedelmi és Iparbank igazgatói székébe emelt, a titkár kíséretében részt vett az O. Á. V. E. Szövetségének Budapesten f. é. május 14-én tartott közgyűlésén. Végül megemlítem, hogy a baromfitenyésztő-telep létesítése, melynek eszméjét a mult gyűlésen vetettük fel, számos hátráltató körülmény következtében nem sikerült.

4. Farkas Tivadar kéri az elnököt, hogy *ne vétesse le a lovak szemellenzőit, mert az ijedős lovakkal baj lesz.* Marosi József elnök ur megnyugtatja, hogy a levétel nem egyszerre, átmenet nélkül, hanem fokozatosan fog megtörténni.

5. Grósz Ferenc ur pedig azt mondja, hogy a baromfitenyésztés eszméjét átvette a megyei gazdasági egyesület, mely telepet létesített s már mostanig is szép sikert mutathat fel.

6. A költségekre vonatkozólag az egyesület felhatalmazást ad az elnöknek, hogy 100 korona erejéig saját belátása szerint intézkedjék.

7. Végül Magyary László bejelenti, hogy Pisuth Kálmán főszolgabíró a járásbeli községekben elrendelte, hogy madárfészek-odukat helyezzenek ki; miért is indítványozza, hogy Pisuth Kálmánnak köszönet mondassék. Kívánatosnak tartja, hogy a párkányi járás főbírója is bocsásson ki hasonló rendeletet, evégből kéri, hogy az egyesület keresse meg őt.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést berekeszti.

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület évi közgyűlése. Junius 18-ikán volt a Kolozsvári Állatvédő Egyesület évi közgyűlése *De Gerando Antonina* igazgató elnöklete alatt. A gyűlésen ott voltak az egyesület tagjai, köztük *Tompos Ignác* ügyvéd, a felsőbb leányiskola tanártestülete a növendékekkel stb. Az elnök az ülést a következő lelkes beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt közgyűlés! Szívülvüldözöm a megjelent közönséget, mely ezen mostoha időkben is megjelent, hogy a mi szerény és sokaktól félreértett működésünket támogassa. Mert a mi együletünk is, bár szerény, önzetlenül a kultúra szolgálatában áll! Mert semmi sem durvitja annyira a lelket, mint kegyetlenségek folytonos szemlélése, mely elfásítja, érzéketlenné teszi a szívet és kiöli belőle az embernek egyik leg-nemesebb tulajdonát, az *irgalmat!* Az irgalom csak a még ártatlan, romlatlan lényekben honol, mert a természetnek, Istennek az adománya, vagy pedig a valódi

művelt emberekben és nemzetekben, mert a valódi műveltség visszavezet bennünket a természethez. Ezért végezzünk mi kulturális missziót, amidőn a szegény, néma, fájdalmukat ki nem kiáltható állatok szenvedéseit igyekszünk kevesbiteni. Fájdalom, még nagyon keveset tudunk elérni. Nagyon sok teendőnk van még hátra. Szükségünk volna tagok gyűjtésére, nem annyira azért, hogy vagyoni helyzetünket gyarapítsák, mint inkább azért, hogy erkölcsi befolyásunkat fokozzák. Ha valóban számottevő testületet képeznénk a városban, akkor tekintélyünkkel és tevékenységünkkel sokkal többet volnánk képesek elérni! Ezért lelkesen ajánlom az egyet érdekeit a tisztelt közgyűlés pártfogásába és megnyitom a mai ülést." Az elnök szavait nagy lelkesedéssel és éljenzéssel fogadták.

Ezután dr. *Fazakas József* titkár olvasta fel évi jelentését. Egyesületünk a múlt év végén töltötte be működésének tizenhetedik évét. A legközelebbi év nem dicsekedhetik feltűnő eredményekkel, de egyesületünket megtartottuk működésének eddigi fokán s erőnkhez képest megtettük mindazt, amit a rendelkezésünkre álló eszközökkel tehetünk s a mi kiütőit célunkhoz bár kevéssel, de mégis közelebb vitt. A tagok száma (153) a megelőző év tagszámahoz képest csökkenést mutat. Ennek oka részben a tagok elköltözése, részben az, hogy tagjaink közül egyesek elköltöztek a városból, egyeseket pedig, akik tagsági díjikkal hosszabb ideje hátralékban voltak, a választmány határozatából töröltünk a névsorból. Tagjaink sorából négyet a halál ragadott el. Ezek: Hajós Gyula máv. felügyelő, Jánossy Zsigmond helyettes posta-igazgató, Karácsonyi János kereskedő és dr. Tutsek Sándor ügyvéd. Mindnyájan régi, hűséges tagjai voltak egyesületünknek. Áldott legyen emlékezetük. Az év folyamán többször, összesen 200 példányban kifüggesztette az egyesület az állatvédelemről és állatkinzás büntetéséről szóló törvényeket. Felkérte a főkapitányságot, hogy támogassa az állatvédelem ügyét. Állatvédőknek adott az egyesület 40 korona jutalmat, állatukkal kiméletesen bánó bérkocsissegédeknek 20 koronát. A jutalmazásokhoz az elnök 20 koronával járult. A rendes ellenőr, Martinovics felügyel az építkezéseknél, vásároknál; ahol szükséges, jelentést tesz a rendőrségnek, illetve az egyesületi jogtanácsosnak, Tompos Ignác ügyvédnek, aki a rendőrségnél azonnal buzgón eljár. Ezekon kívül egyik főfeladata az ellenőrnek, hogy künn, a város határán, a kertekben és szőlőhegyekben megátolja az éneklőmadarak fogdosását és Flóbert-puskával lövöldözését. Mindezen megbízásokat hiven és buzgón teljesíti. Megemlékezett a jelentés az O. Á. V. E.-nek és az Á. V. E. O. Sz.-nek működéséről, különösen kiemelve a Máday Izidor, miniszteri tanácsos, elnök érdemeit. Felhívta a figyelmet az Állatvédelemre, mely Monostori Károly kir. tanácsos, főiskolai tanár kitűnő szerkesztésében hatodfélezer példányban forog az országban és a Gyermeknaptárra, amelynek a mi egyesületünk is állandó terjesztője.

A pénztárról *Gámentzi Jenő* pénztáros tett jelentést, amelyet a pénztárvizsgálók (Péteri Lipótka és

Várady Erzsébet) ajánlatára a gyűlés elfogadott s a pénztárosnak a fölmentést megadta, köszönetet mondván úgy neki, mint a vizsgálóknak buzgó munkásságukért.

Ezután a városi főkapitányságtól ajánlott rendőrök közül 5 rendőrt jutalmazott meg az egyesület, akik a gyűlés színe előtt kapták meg a jutalmat buzditó beszéd kíséretében. Megjutalmazott az egyesület ez alkalmmal a rábizott állatokkal jól bánó 4 bérkocsissegédet 5—5, összesen 20 koronával. Jutalmat kapott még két mezőőr 5—5 koronát; külön 10 kor. jutalomban részesült Martinovics Károly, az egyesület buzgó ellenőre.

A választmány előterjesztésére kimondotta az egyesület közgyűlése, hogy a helyi fiu- és leányközépiskolák tanulói között pályázatot hirdet az állatok iránt való érdeklődő szeretet és a velük való szivnemesítő foglalkozás előmozdítására, valamely az állatok életéből merített rajzra, leírásra vagy elbeszélésre. Az esetleges jutalom s egyáltalában a továbbiak meghatározásával a közgyűlés a választmányt bizza meg. Az iskolák igazgatóságait és önképzőköröit felkérjük, hogy serkentsék a növendékeket a pályázatban való minél tömegesebb részvételre.

A gyűlés bezárása előtt a rendőrség képviselője, *Hübsch Károly* r. fogalmazó kért szót, hogy megköszönje a rendőrök megjutalmazását.

A gyűlést az elnök rövid köszönő s buzditó beszéddel zárta be.

Dr. Fazakas József.

A Czeldömölk és Vidéke Állatvédő Egyesület közgyűlését folyó évi június hó 29-ik napján délután 3 óraker tartotta meg Czeldömölkön a városháza tanácstermében.

Jelen voltak: Göttmann Bódog elnök, Nagy Sándor alelnök, Szórády Dénes titkár-jegyző, Barabás Ernő pénztáros, dr. Pletnits Ferenc ügyész, Dukai Takách Ferenc, Berzsényi Dezső, dr. Berzsényi Jenő, Horváth János, Böjtös János, Varga Gyula, Mód Lénárd, Zsiray Lajos, dr. Ostffy Lajos, Bárdossy Zoltán, Bárdossy Imre, Dukai Takách Márton, Szabó Antal, Gaál Sándor, Kocor Márton, Cser Lajos, Szabó István, Ludván Sándor, Zongor Márton stb.

Göttmann Bódog elnök üdvözli a szép számmal megjelent egyesületi tagokat, a gyűlést megnyitja s felhívja a titkárt az évi jelentés megtételére.

A jelentés szerint az egyesület működése kiterjedt az állatkinzás és madárpusztítás elleni védelemre.

A főszolgabírói hivatalnál hat esetben tett az egyesület feljelentést, melyből két állatkinzási, négy pedig madárpusztítási eset volt. Mind a hat esetben marasztaló ítélet hozott.

Fészkelő odut az egyesület 70-et alkalmazott. Téli etető használatban volt 23 darab, köztük egy galambdúc-etető, egy etető-szekrény és egy ablak-etető.

Az egyesület 123 darab Gyermeknaptárt osztott ki az iskolákban. Buzdítására több helyen a tanítók terjesztették a Gyermeknaptárt az iskolás gyermekek között.

Az őszi hónapokban körlevélben hívta fel az egyesület tagjait a madarak téli etetésére, egyúttal utmutatást is nyújtott arra nézve: hogyan és mikor etessünk? A folyó év tavaszán taggyűjtő-íveket bocsátott ki új tagok gyűjtésére.

Az egyesület tagjainak a száma: 2 alapító, 158 rendes tag, közte 3 testület.

Az egyesület működését feltüntető jelentést a közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta s az elnökségnek ügyszó, lelkes fáradozásaiért köszönetét nyilvánította.

A számvizsgáló-bizottság jelentése szerint az egyesület vagyona 471 korona 57 fillér.

Ezután a tisztújításra került a sor. Göttmann Bódog elnök ajánlatára egyhangú választással következőképpen alakult meg az egyesület vezetősége:

Diszelnök: Hollósy Rupert pördömölki apát, diszelnöknő: özv. Szőgyény-Marich Ferencné, született Gorcey Paula grófnő, elnök: Göttmann Bódog, alelnök: Nagy Sándor, alelnöknő: Dukai Takách Mártonné, titkár: Szórády Dénes, ügyész: dr. Pletnits Ferenc, pénztáros: Kemény József.

Választmány: Szalay János, Bisiczky Ödön, Berzsenyi Dezső, Zanathy Bódog, Baán János, Dinkgreve Nándor, Dukai Takách Márton, dr. Pletnits Ferencné, dr. Hetthéssy Elekné, dr. Géfin Lajosné, özv. Gayer Gyula, Márkus Gyula, Pálincás Géza, Böjtös János, Varga Gyula, Bárdossy Zoltán. Póttagok: Michl Vilmosné, Német Márkus, Kisfaludy Kálmán és Kocor Márton.

A közgyűlés határozatilag kimondja, hogy folyó év őszi 160 darab fészekodu szerezzék be.

Indítvány folytán elhatározza a közgyűlés, hogy a főszolgabírói hivatal útján a járásbeli községek bíráihoz fordul, melyben megkéri őket a madárpusztítás és fészekrongálás meggátolására.

Egyéb tárgy nem lévén, az elnök megköszönte a tagok érdeklődését, a gyűlést berekesztette.

Tápiógyörgye község előljárósága Á. V. E. alakítása érdekében Pest vármegye alispánjához fordult, ki erről az O. Á. V. E.-t értesítette. A nevezett előljáróságnak az O. Á. V. E. a szükséges nyomtatványokat megküldötte, miről a vármegye alispánjának is küldetett tudósítást.

Váczott alakítandó Á. V. E. érdekében az O. Á. V. E. már évek óta ismételt kísérletet, melyeket Ivánka főszolgabíró rokonszenvesen támogatott is, de ezek a kísérletek meddők maradtak. Ujabbán az O. Á. V. E. az ügy iránt érdeklődő Racsek Gabriella urhölgyet kereste meg a szükséges nyomtatványok megküldése mellett, hogy az egyesület alakítása érdekében lépéseket tegyen.

Bácsalmáson alakítandó Á. V. E. érdekében az O. Á. V. E. felkérte Gross Salamon tanitót, hogy mozgalmát indítsa és annak keretébe az egész járást vonja be.

Pancsován alakítandó Á. V. E. érdekében az egyesület felkérte Boleanczu Traján kir. törvényszéki hites tolmácsot, aki előadásza tartásához nyomtatványokat kért és kapott.

Apatinban Á. V. E. alakítása érdekében indít mozgalmat Schaffer Jakab áll. tanító, akit az O. Á. V. E.

a szükséges nyomtatványokkal ellátott és arra kért, hogy a mozgalom keretébe az egész apatini közigazgatási járás érdekeltségét vonja be.

Udvarhely vármegye az Á. V. E.-k alakítása érdekében Sebesi János, a vármegye alispánja, a székelyföldön állatvédő egyesületek alakítását vette célba és pedig az O. Á. V. E. által pártolt és ahol lehet, támogatott amaz elv szerint, hogy inkább kisebb, egy-egy közigazgatási járásra terjedő Á. V. E.-k alakíttassanak. A nevezett alispán óhajlására az O. Á. V. E. külön megkereséssel és a megfelelő nyomtatványokkal fordult Székelyudvarhely város polgármesteréhez, székelyudvarhelyi, oklándi és székelykereszturi járássok főszolgabíráihoz. Örömmel regisztráljuk vármegyei alispán ur kezdeményező lépését.

Az O. Á. V. E. a székesfőváros madárvilága érdekében. Ismeretes, hogy Herman Ottó egy előterjesztéssel fordult a székesfőváros polgármesteréhez, melyben hivatkozott arra, hogy Magyarország a madárvédelem terén az összes civilizált államok között az első helyet vitta ki magának és intézkedései oly általános elismeréssel találkoznak, hogy azok az államok, melyek a madárvédelem fejlesztésén fáradoznak, rendre igazodnak a magyarországi intézkedések után. Herman Ottó kiemelte előterjesztésében, hogy ezzel a fényes sikerrel éles ellentétben áll az a sajnálatra méltó állapot, melyet a madárvédelem iránt érdeklődő külföldi lépten-nyomon megfigyelhet, nevezetesen, hogy a főváros parkjaiban és ligeteiben ugyszólván teljesen hiányzik a madárvilág, ellentétben a külföld nagyobb városaival. Herman Ottó kérte a polgármestert, hogy legjobb belátása szerint tegyen lépéseket ennek a visszas állapotnak orvoslása érdekében.

Az Országos Állatvédő Egyesület a maga részéről is egy tüzetes előterjesztéssel fordult a székesfőváros tanácsához, melyben a legmelegebben pártolta Herman Ottó indítványát. Az O. Á. V. E. egyúttal utalt arra, hogy a madárvilág a fővárosi parkokban való szaporításának ha nem is akadályát, de nehézségét képezi a közönség hiányzó érzéke. Azért az O. Á. V. E. minél nagyobb mértékben kéri támogatni az iskolában folytatott aktióját, mely ha nem is hoz pillanatnyi eredményt, de határozottan kedvező erkölcsi hatással volna a főváros közönségére. Az O. Á. V. E. végre felveti azt az eszmét, hogy a Herman Ottó által jogosult panaszolt állapotok orvoslása céljából az érdekelt tényezők bevonásával értekezlet volna tartandó, melynek az lenne a feladata, hogy javaslatokat tegyen.

—yi—

A debreczeni Á. V. E.-nek június 25 re egybehívott alakuló közgyűlése részvét hiánya miatt nem volt megtertartható, aminek oka abban keresendő, hogy erre az időre több oly, a közönséget nagyban érdeklő, esemény torlódott össze, így püspökválasztás, orsz. képviselői beszámoló, gazdasági ülés és általában a késői időpont, mely már szüneti időszakba esett. A mozgalom vezetői egyébiránt nagy buzgósággal és egyszerűtettel készítik elő az egyesület megalakulását, melynek eddigé mintegy 200 beiratkozott tagja van. Az alakuló gyűlés az őszi hónapokra halasztatott, mikorra előreláthatólag a tagok száma még szaporodni fog.

Az O. Á. V. E. és a postaportó. Az O. Á. V. E. évekkel ezelőtti portómentességért folyamodott a kereskedelemügyi minisztériumhoz és hivatkozással egy minisztertanácsi határozatra, mely a portómentességet megszünteti, illetőleg megszorítja, elutasított. Évek multával az O. Á. V. E. helyzete a postaportó tekintetében mindinkább nyomasztó lett. Ma úgy áll a dolog, hogy a postaportó-költségek az O. Á. V. E. kiadásainak egy oly jelentékeny részét képezik, hogy aggályoskodó óvatossággal megőrzött pénzügyi egyensúlyunkban komoly veszedelmet képez a mindig növekedő portóköltség. Már több mint 100 000 Gyermekek Naptárunk portómentes szétküldése mintegy 1500 korona tényleges deficitet képez. De legvisszásabb a helyzet az O. Á. V. E. többi nyomtatványait illetőleg, melyeket kivétel nélkül ingyen osztunk szét. Ezekre menő könyvek és füzetek, tizezrekre menő Liga- és egyéb nyomtatványok kivétel nélkül portómentesen küldetnek szét és ezekért az ingyen kiosztott nyomtatványok jelentékeny kiadási költségein fölül az egyesületet a portómentes szétküldés fejében egy újabb, igen súlyos postaköltség terheli. Ezen visszás helyzet lehető orvoslása érdekében az O. Á. V. E. újabb indokolt kérvényben a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordult és tekintettel az általános portómentesség megadása ellen fenforgó elvi akadályokra, korlátozott portómentességet kért kieszközölni azokra a kiadványokra, melyeket az egyesület iskolai hatóságoknak, tanítóknak és iskoláknak küld. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az O. Á. V. E. ezt a kérését pártolólag tette át a kereskedelemügyi miniszterhez.

—y i—

A soproni állatvédő egyesület kismartoni tagcsoportjának vezetője, Nyomárkay László ur, a csoport mult évi működését illetőleg a következőket közli: Kifüggesztett tavaly 18 drb új fészekodut. Van most kifüggesztve 28 drb. Hat drb. kivételével valamennyiben hasznos madár fészkel. Őt helyen voltak a lefolyt télen etető asztalkák felállítva, ahol a madarak ehettek. A verebeket lehetőleg pusztította, ennek köszönhető, hogy az idén több odut foglaltak el a hasznos madarak, mint tavaly. Sok kárt tettek a macskák, Kismartontól még félórai járásra is lehet kóborló macskát találni. Az idén 25 drb. odut fog hozatni. A csoportnak van jelenleg 25 rendes tagja.

Ugyanezen egyesület sopronkereszturi csoportja, mely csak négy rendes tagból áll, tavaly még nem szerezhetett be fészekodukat, de az idén rendelt már 12 darabot. A csoport vezetője Hiltz József igazgató-tanító ur.

SZEMLE.

Az ebadó Németországban a városokban igen eltérő módon van kivette. Néhány városban az adó 30 márka. A városok nagy részében az adónak több osztálya van és az adótétel 15 és 50 márka között mozog, aszerint, hogy ugyanaz a tulajdonos egy vagy több ebet tart, vagy a kutyák nagyság szerint vannak megadóztatva.

—d—

Ebadóemelés Budapesten. Hírlapok közlése szerint célbavéttett a fővárosban az ebadónak jelentékenyebb mértékben való emelése. Ez ellen kellő okfejtéssel az O. Á. V. E. az illetékes forumnál lépéseket tett. A kérdésre még visszatérünk e helyen.

Kutyák megadóztatása Angliában. A „Schweizer Zentralblatt“ szerint a kutyákat Angliában először 1796-ban adóztatták meg a fajták szerint különböző adókulcs alapján. Agarak után 25 franc volt a legmagasabb tétel, vadászkutyák 17-50 franc, a többi kutyák után 9-50 franc. Azóta az adókulcs többször változott és most 1878 óta változatlanul 9-50 franc minden különbség nélkül.

—d—

Fecskék mint rovarirtók. A „Journal de la Santé“ című folyóirat a következő adatokat közli: A fecskék naponként 15 órán át röpködnek. A fészkekben lévő fiókáknál átlag minden öt percben fordulnak meg és csőrükben mindannyiszor 12 rovart hoznak. Ez 15 órán át egy-egy fecske után számítva 2160 rovarot tesz ki, nem számítva azokat, melyeket helyben fogyasztanak. Négy hónapi időszakot véve alapul, száz fecske keresztszám 25 millió rovarot pusztít el.

—yi—

IRODALOM.

„Utmutató a vértetű és egyéb káros fabetegségek elleni védekezésre“ címen *Macszánszky Lajos* tanió hasznos kis művet irt és adott ki Nyiregyházán, hol a mű megrendelhető. Szerző amellelt, hogy a különféle növényeknek az élőködő rovaroktól és gombáktól való védését emberi beavatkozással, szerek használásával tárgyalja, kitér annak a kérdésnek a tárgyalására is, hogy: „mik a kártékony rovaroknak legnagyobb pusztítói“ s természetesen ilyenekül a madarakat említi s többek között azt mondja, hogy: „Nincsen semmiféle védőszer, melynek hatása távolról is megközelítene azt az eredményt, amit a madarak végeznek a rovarok pusztításával.“ Felhívja az olvasókat, hogy minden alkalmat használjanak hát fel ez állatok védelmére és szoktassák le a vásott gyermekeket a fészkek rablásáról. A 36 oldalra terjedő szép kiállítású füzet ára felől nem tájékoztat a szerző. Bizonyára olcsó s már ezért is ajánljuk beszerzését.

M. K.

Állatok világa.

Fecske-posta. A fecskék utra készülődése idején egy morva szabó olajos papírra irt s egy fecske tollai közé erősített következő írással bocsátotta vándorutjára az állatot: „Fecském, fecském, vajjon hol fogsz te kitelelni?“ A következő év nyarára visszajött a fecske a morva szabó eresze alatti fészkebe, tollai között a következő válasszal: „Florenben, Castellari házában“. Hát, mint látjuk, ennek a fecskének sikerült az olasz madarászok, e notórius madárpusztítók hálóját kikerülni, s egyben morvaországai fészkebe újra visszatérni. (r. r.)

Hal, amely a vízben megfulladhat. Hihetetlennek tűnik fel, de tény, hogy léteznek ily halak. Egy német szaklapban ugyanis a következőket olvassuk. Afrika tengerparti vidékén u. n. iszapi halak élnek, amelyek a sekély vízi iszapos helyeken a növényzetre kiugrál-
nak, vagy a nedves iszapon sütkéreznek s aztán a vizet időnként megint felkeresik. Víz nélkül hosszasabban megélni még képeesebbek az u. n. labirintushalak, melyek a partok kiszáradó iszapjában álomba merülve hosszabb időn keresztül is tovább élnek és vízáradás esetén ismét a víz lakóivá válnak. Ha megakadályozzák, hogy ezek a levegő élenye nélkül ugy-
látszik élni képtelen teremtmények időnkint légköri levegőhöz jussanak, a vízben megfulladva pusztulnak el. Halak tehát, melyeknek részben a víz az éltető elemük, de amelyek ime *vizbefullaszthatók!* —mo—

Madárvédelem.

Fecskék elszaporítása istállóban. Az istállóban tartózkodó állatokat gyötrő legyeket tudvalevőleg többféleképp lehet pusztítani, (lépesszőkkel, rovarporral, stb.) azonban ingyenes pusztítói a fecskék, ha a köz-
zelben tartózkodnak, vagy éppen az istállóban fészkelnek.

Vannak, akik dacára ennek, nem csak hogy nem igyekeznek megtelepíteni istállóikban a fecskéket, hanem még üldözik is azokat, avval érvelve, hogy szemetelnek, sőt, hogy — mint a galambok — poloskákat közvetítenek az istálló állataira.

Ez utóbbi dolog rendszerint megfordítva áll, t. i.: baromfi parazitái lepnek meg fecskéket, a szemetelés ellen pedig igen könnyű védekezni deszkalappal, melyeket a fecskéfészkek alá illesztünk.

Tekintettel tehát a fecskék nagymérvű és ingyenes légypusztító munkájára, indokolt azoknak az istállóban való türeése, megtelepedésük elősegítése s elszaporodásuk istápolása.

E célból mindenképp előtt a fecskéfészkek nagy ellenségeit a verebeket ne hagyjuk elhatalmasodni; tojásaik következetes elszedésével erősen tizedelhetjük őket s csapdákkal is sokat elfoghatunk s elpusztíthatunk belőlük. Ha alkalmat adunk még arra, hogy a fecskék az istállóba szabadon bejárhassanak s az istálló padmalya alatt itt-ott léceket vagy deszkalapokat szegezünk fel, hogy azok fölé fészkeiket megépíthessék, látni fogjuk, hogy készségesen és nagyszámban telepsznek meg és szaporítanak ott a hasznos madarak s a légykalmitás csakhamar véget ér drága légy-
pusztító szerek alkalmazása nélkül is. M. K.

A m. kir. Ornithológiai központ és a madárvédő propagandá. Az ornithológiai központ munkálkodása folytán a hasznos madarak védelme terén hazánk Európa államai közt az első helyen áll. Debrecenben állami támogatással külön gyár foglalkozik fészekod-
vak és etetőhelyek készítésével, melyekből méltánylást érdemlő esetekben a kormány ingyen is ad. Így Reich Oszkár tolnatamási szolgabíró kérelmére 200 fészek-

odut adományozott a földmívelési miniszter, mert az ottani erdők kivágása miatt a madarak hajléktalanokká lettek. A fészekoduknak fajok szerint való helyes megválasztásához szükséges utasítások megadása végett az Ornithológiai központ titkára, Csörgey Titusz, most Tolnatamásiban időzik.

Temetőink mint madárvédelmi telepek. Ez ügyben május 30-ikán tette az első lépéseket a Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő-Egyesület. Aznap helyezett u. i. ki a helybeli ág. hitv. evangélikus temetőben 10 drb madárodut. Az oduk a Kósch-, Thór-, Bohrandt-, Bielek-, Adriányi- és Csatáry-családok sírhelyeinél láthatók. Biztosak vagyunk abban, hogy e kezdeményező lépések a többi eperjesi sírhelytulajdonosokat is e nemes példa követésére fogják sarkalni és rövidesen nem lesz sírhely, melynek közelében nem volna elhelyezett madárfészkelőodu és benne egy kellemes, a bánatos szívnek oly igazán jóleső, csicsergő madárpár. Hogy a közönség az odukat olcsón és könnyen, gyorsan beszerezhesse, az egyesület bizományi fészekoduraktárt létesített Eperjesen. A bizományi raktár kezelését szíveségből az egyesület igen lelkes tagja: Theisz Ármin helybeli kereskedő vállalta magára. Ugy, hogy nevezettnél mindenféle fészkelőoduk *gyári áron* kaphatók. A temetőkn az oduk gondozásával és feltűgye-
letével a temetőörök lesznek megbizva az egyesület terhére. Kár, hogy temetőink csak ugy hemzsegnék kedvenc és ártatlan madárkaink legnagyobb ellenségeitől: a kóbor macskáktól. Lépten-nyomon találhat a temetőn sétáló kegyetlenül lemészárolt, szétszaggatott madárkákat. A Sárosmegyei Állat- és Madárvédő-Egyesületnek legsürgősebb feladata kell hogy legyen, ezektől a kegyetlen rablóktól a temetőket, jövődőlbeli madárvédelmi telepeinket megtisztítani. E téren a hatóság támogatására is számítunk! (Bdt.)

A budapesti utcai galambok tervbe vett megrend-
szabályozása ellen az O. Á. V. E. is felemelte szavát az illetékes forumnál. (Erre is visszatérünk még e helyen.)

Madárvédelem Sachsen-Weimarban. Az erdőhatóságokhoz és közegekhez kormányrendelet ment, mely arra figyelmezteti őket, hogy kisebb nedves vagy mocsaras erdőterületek lecsapolását mellőzzék és az erdőkezelés körül gondoskodjanak arról, hogy a madarak természetes fészkelésére alkalmas csalitok és bokrok kiméltessenek. —d—

Madarak folyamodványa a főkapitányhoz. (A „Győri Hirlapból“.) Győr szab. kir. város dalos rendőrfőkapitányához intézett alázatos kérvénye az éneklő és csiripelő madárkákknak. (Tanyáznak a volt Rábcamederben), melyben az összefogdosásuk céljából kitett enyves-
vesszők elközbzásáért alázatos csicsergéssel, csiripeléssel esedeznek.

Nagyságos Főkapitány Ur!

A napokban mi, éhező madárkák: verebek, cinkék stb. egy kert terebélyes fájának kopasz ágain ütöttünk tanyát. Vágyakozva gondoltunk arra a még messze levő szép időre, midőn a kert ismét virul. Felettünk varju szállt el, kiáltva: kár, kár. Mi rá csiripoltuk: kár, kár,

hogy még nincs itt a szép nyár. Ekkor zongora-hangokat hallottunk az egyik ablak felől, kíváncsian bekandikálva láttuk, hogy egy ifju lány ül a zongora mellett, egy fiatal ember előtte, ki arra kérte a bájos zenészt, hogy az Angyal főkapitány nótáit játssza el, mert azok nagyon szépek. Így tudtuk meg, hogy Győrött a rendnek legfőbb őre nagyon szereti a nótát, mert ilyeneket még írni is tud. No, gondoltuk magunkban, ha a zenét kedveli, akkor bizonyára szereti a természet legkisebb dalosait: a madárkakat is.

Ezért alábbi alázatos kéréssel fordulunk Nagyságos Rendőrfőkapitány Urhoz. Mi leginkább a volt Rábcamederben tanyázunk, mert ott táplálásunkra alkalmas kórokat találunk, meg az olajgyár környékén sok az elhullott olajos mag is. A rossz emberek, a madarak ellenségei, kilesték ebédlőnk hollétét, s az egész volt meder hosszában, de különösen a közös műhely és olajgyár közötti összekötő ut mentén, valamint az újárósi templom mögött levő mélyedésben enyves vesszőt, tőrre rejtenek el, suhancok, felnőttek így fogdosnak bennünket, szegény védtelen állatokat. Főképpen az említett első uton sok iskolás gyermek jár Újárósból és a szigeti iskolából, ezek a nap minden szakában szemlélői e kegyetlen hajsának, s fültanui egy-egy fogoly megragadhatása fölött érzett öröm hangos nyilvánításának. Ezeket a tanulókat a tanítás folyamán nagyon sokszor figyelmeztetik tanítóik a madarak hasznára, buzdítják őket azok védelmére, kimélsére. Évenként madárnapot is tartanak, mikor az erdőmező kis dalosairól, a kártékony rovarok pusztítóiról énekelnek, szavalnak, beszédet mondanak s hallanak. Mit gondolnak ezek a gyermekek, ha látják, minő mohó kárörömmel fogdoszák össze az éhes kis madárkakat a gonosz emberek? Így kárba vesz az iskola ez irányu minden fáradsága. Rossz példát látva, nem lesznek barátaink.

Nagyon kérjük Nagyságos Főkapitány Urat, kegyeskedjék bajunkon segíteni s a rossz embereket onnan elriasztatni.

Alázatos csiripeléssel, fűtyüléssel maradunk tisztelői a veszedelemben levő

madarak.

A madarak által fölkért kérvényíró:

Bayné Tóth Erzs,
okl. elemi és polg. isk. tanítónő.

Eredeti, kitünő gondolat ily formában is hatni a madárvédelem terjesztésére. Gratulálunk!

Madarak és Fák Napja Németországban. A „Das Land“ c. folyóirat szerint Németországban egyelőre kísérleteznek a „Madarak és Fák Napjának“ megtartásával. Az 1908. évben Hannover tartomány és 1909-ben Szászország egy-egy tanfelügyelői kerületében tartottak a tanítók ily ünnepélyt az illetékes hatóságok hozzájárulása és Lindner ornithologus utmutatása mellett. A nevezett folyóirat közleményeiből kitűnik, hogy igen nagy anyagot karoltak fel, talán tulsokat is, tekintve, hogy a népiskola (Dorfschule) felső és középosztályai vettek részt az ünnepélyben. Reggel 7 órákor énekekkel indultak ki a faluból. Ezt a szabadban végzett

ájtatosság követte; a határban megfigyelt madárhangok kikérdezése; megfigyelések, a közeli erdő meglátogatása; ornithologiai megfigyelések és dendrologiai szemléltető oktatás az erdőben; a tanító különféle oktató előadásai, a gyermekek szavatai; a fa és a madár a mondában, a mesében és a közmondásokban; az okszerű fa- és madárvédelem indokai, eszközei és céljai fölötti beszélgetés; a fák és a madarak gazdasági jelentősége és ethikai-esztetikai méltatása; az állat- és növényvédelemnek a szívet és kedélyt érintő vallásalkölcsei jelentősége; gyakorlati utmutatások a fák ápolásáról és védelméről.

yi.

Állatvédelem általában.

Az istállói legyek ellen, amelyek állatainkat tudvalevőleg egész nyáron át kinozzák, lerontják, hasznosításukban hátravetik, sok mindenféle eljárást alkalmaznak, (pl. rovarport, enyves vesszőket és papirlapokat, légyölő méreggel telített papír-lemezeket, stb.) de vajmi kevesen veszik észre s méltányolják eléggé a fecskéket, amelyek pedig az istállóban is és ingyen a legyeknek rengeteg számát képesek elpusztítani nyáron át szakadatlanul.

Persze, hogy ezt tehessék, nemcsak tűrni kell a ház és istálló környékén, vagy az istálló belsejében fészket rakó fecskéket, hanem rá kell szánnunk magunkat a még jobb siker kedvéért arra is, hogy kész mesterséges fészkek alkalmazásával minél több fecskét telepítsünk meg kívül is, de az istálló belsejében is.

Sokan, sajnos, még le is verik az istállóban épített fecskefészket, mert mint mondják: a fecskék szemtelnek, szennyeznek. Ám a fészkek alá helyezett, kellő nagyságu deszkalapokkal ennek a szennyezésnek utját vágthatjuk.

Minthogy majdnem örökösnek mondható tartóságu mesterséges fecskefészkek elég olcsón (darabonként 60 fillérért) kaphatók, érdemes volna 10—20 ily fészek kifüggesztésével kísérletet tenni mindenütt ott, ahol (mint pl. tejgazdasági istállóban) a legyek inzultusa a legnagyobb.

Ilyen fészkeket tudtommal hazánkban nem gyártanak, gyárt azonban Hermann Bunnemann, Adelepsenben (Hannover) s valószínűleg kész ilyeneket közvetíteni a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)
Monostori K.

A ló fülét legyekről, agyvelejét napsugártól védendő, szokásban van már nálunk is u. n. fülkupakot alkalmazni, mely nemcsak légynek, de pornak a fülbe hatolását is akadályozza s mert a homlokra és a fej tetejére is ráfekszik, egyben védi az agyvelőt a tűző napsugaraktól, amik nyáridőn tudvalevőleg u. n. napszúrás keletkezésére szolgálhatnak alkalmat. (Ugyanezen utóbbi célt szolgálják a lókalapok, melyek, mint a fülvédők is ma már különféle formában hazánkban is kaphatók.)

Aki lovát eként védeni akarja, oly fülkupakot vá-

sároljon, amely rojtjaival, bojtjaival a szemekre nem ér le, azokat nem verdesi és oly kalapot, amely szellős, vagyis a fejétet nem fekszi meg, hanem a fölött kiáll s csupán árnyékot ad; mert ki van derítve, hogy a teljesen fekvő s különben se szellős kalap alatt magasabb foku a meleg, mint a külső levegőé.

M. K.

HIREK.

Személyi hir. De Gerando Antonina kitüntetése. A francia kormány de Gerando Antoninának, a kolozsvári felsőbb leányiskola igazgatónőjének, az ottani Á. V. E. elnökének a közoktatási érdem tiszti jelvényeit adományozta. A kolozsvári igazgatónő egyike a magyar nőnevelés legavatottabb és legbuzgóbb harcosainak; különösen a francia nyelv, irodalom és kultúra terjesztésével vált ki, és ez hivta föl csaknem harminc évi ernyedetlen tevékenységére a francia kultuszminiszternek, M. Steeg-nek figyelmét. Kitüntetése kartársai és tanítványai széles körében örömet keltett.

Paul Heyse, a hírneves német író, a legutóbbi Nobel-díj nyertese a müncheni állatvédő egyesületnek említett kitüntetése alkalmából 1000 márka adományt juttatott. Heyse volt az, aki ismeretes szép és megindító verses felszólalásával elsőnek irányozta a nagyvilág figyelmét az Oxia szigetén éhhalálra ítélt konstantinápolyi kóbor kutyák rettenetes sorsára.

Jó tanulók megajándékozása. A Sárosmegyei Állat- és Madárvédő-Egyesület 416 darab 1911. évi Gyermek-naptárt, melyet az Országos Állatvédő-Egyesület ad ki igen diszes kivitelben és igen gazdag, változatos tartalommal — küldött az eperjesi kir. kath. főgimnáziumnak (80); az eperjesi m. kir. állami tanítónőképző-intézetnek (20); az eperjesi gör. szert. kath. püspöki papnöveldeinek (20); az eperjesi kir. gör. szert. kath. kántortanítóképző-intézet és vele kapcsolatos gyakorlóiskolának (75); a tiszai ág. hitv. ev. egyházker. eperjesi Kollégiumának (80); a Sárosvármegyei Nőegylet Árvaházának (21); a bártfai m. kir. áll. gimnáziumnak (50); a kisszebeni kegyesrendi gimnázium- és háznak (50) és a megyei iskolának (20) teljesen ingyen és díjmentesen, a jobb és szorgalmas tanulók jutalmazására. Hisszük és reméljük, hogy ezen ajándékkönyvecskék örömet fognak okozni a tanulóknak és beleoltják szívükbe az állatok iránti szeretetet és kiméletes bánásmódot! (Bdt.)

Madarak és Fák Napja Szegeden. Jól sikerült madarak napját rendezett a szegedalsótanyai alsóközponti, dobóerdei, királyhalmi, köröséri, nagyistváni, irodai és rivóerdei állami iskolák tanítói kara május 28-án az alsóásothalmi erdőben. A hét iskolának mintegy hatszáz tanulója vett részt. Megjelent az ünnepélyen Szamosi György igazgató, Szamosi Györgyné, dr. Léderer Dezső, dr. Léderer Dezsőné, Szűts István, Szűts Irénke, Drach Mózes, Volford István és még számosan. Az ünnepségen 26 számot kitevő verseket, énekeket adtak elő az ösz-

szes tanulók. Az ünnepi beszédet Gáspár Dezső tanító, a zárszót Szécsy György tanító mondta. Az Ifjúsági Madárvédő Liga tagjai sorába 98 tag vétetett fel. Délben az erdőben ebéd, délután pedig majális volt. Az ünnepélyen és a majálison a szülők is résztvettek igen nagy számban. Ezen intézmény iránt az érdeklődés évről-évre fokozódik. Sz—y Gy—gy.

A kocsisok és fuvarosok durvasága. Bécsről van szó, de sajnos, nálunk sem jobbak a viszonyok. A bécsi állatvédő egyesület, mely az uralkodóház tagjai, a hatóságok, a rendőrség és maga a nagyközönség részéről oly rokonszenves támogatásban részesül, melyet nem egyszer irigyléssel említettünk, most a rendőrséghez egy hosszabb, keserű panasszal telt beadvánnyal fordult a kocsisok durvasága tárgyában. E beadványban az állatvédő egyesület előadja, hogy több mint közönséges bátorság kell ahhoz, hogy valaki az állatait kinzó kocsis bármily udvarias, tárgyilagos kérelemszerű alakban megszólítson. A legdurvább szitkozódás és tetteges bántalmazással való fenyegetés a válasz, mely csak nagyban fokozódik, ha a sértegetett közbenlépő csak a nevé is kérdi a kocsisnak. Az egyesület azt mondja, hogy a legegyszerűbb közbenlépés és a kocsis által tett zajos kiszólásokra azonnal csődület keletkezik, melyben a kocsisnak is akadnak pártfogói és ily formán egy valóságos utcai botrány keletkezik gyakran a rendőr jelenlétében, aki nem eléggé hatékonyan oltalmazza a jóhiszemű közbenlépőt. A bécsi állatvédő egyesület beadványa arra a konkrét kérésre irányul, hogy a rendőrség közegeit utasítsa arra, hogy a közbenlépő állatvédők sértegetése esetében ezzel közölgjék a kocsis nevét és címét, hogy ellene maguk részéről külön eljárást indíthassanak. —d—

A Győrött alakítandó Állatvédő Egyesület érdekében Bayné Tóth Erzsébet polg. iskolai tanárnő a „Győri Hírlap” június 23-i számában egy épp oly szakszerű, mint lelkes felhívást tett közzé. A tisztelt író már előbb ugyancsak a győri lapokban egy figyelemre méltó cikket közölt, melyben a madarak védelme érdekében költői lelkesedéssel kelt sikra. —yi—

A XVI. nemzetközi állatvédő kongresszus Koppenhágában 1911. évi augusztus 1—5. napjain fog megtartatni. A kongresszusnak két osztálya lesz; állatvédelem általában és vivisekció ellen való küzdelem, mely osztályok külön egymástól függetlenül fognak működni.

A Madarak és Fák Napjáról szóló jelentéseket eddig a következő 16 vármegye tanfelügyelősei küldötték be hozzánk: Bács-Bodrog, Bereg, Besztercze-Naszód, Bihar, Brassó, Csik, Győr, Hajdu, Liptó, Pozsony, Sáros, Somogy, Szabolcs, Szatmár, Udvarhely és Zemplén vármegyék. Ezenkívül sok iskola közvetlenül küldte be jelentését hozzánk.

Az Orsz. Állatvédő Egyesület rendes tagjai sorába beléptek újabban: Dr. Lányi Mórincé, ügyvéd neje, dr. Körössy Henrik, kir. tanfelügyelő, Petróczy István, kir. tanfelügyelő, Schneider Vilmos, Schneider Rikárd, Kácsór Hermin, Róm. kath. iskola, Léh, Göttmann

Ede, Fodor László, Széky Aladárné, Aalbach Jakab, Adler Nelly, báró Dirsztay Béla, dr. Szendeffy Aladár, dr. Szendeffy Aladárné, Esty Magda, dr. Kogutowicz Károly, Billovitsch Gusztáv, Kreis József, Bem Rezső Lajos, Hollósi Somogyiné Kádass Mariska, Takáts Regina, Forgó Károlyné, Borhegyi István, dr. Hári Pál, Tóth Emma, Megyeri Andor. Van szerencsénk ez új ügybarátainkat sorainkban a legszívélyesebben köszönteni.

Az Országos Ifjúsági Madárvédő Ligába április hónapban belépett összesen 14.549 tag, májusban pedig 36,318 tag, így e két hónapban mindösszesen 52.867 tag, kiket majdnem kivétel nélkül a derék tanítóság toborzott össze.

Gratulálunk és kérjük a folytatást.

KÜLÖNFÉLÉK.

A verebek üldözése Németországban több vidéken hatósági intézkedéssel foganatosított. A düsseldorfi kormánykerületben több község a beszállított verébfek ellenében jutalmakat tűzött ki. Ezt csakhamar egy másik, és igen helyes hatósági intézkedés követte, mely az iskolás gyermekeket a hivatalos veréb-üldözés gyakorlásától eltiltotta. Westfáliában az összes községeket annak idején kötelezték arra, hogy bizonyos számú verébfeket évenként a lakosság arányához beszállítsanak. Ennek az intézkedésnek elrendelője Vinke tartományi főnök volt. Westfália egyik a nassauai határhoz közelfekvő városának polgármestere, aki a verebeket inkább hasznosaknak, mint kártékonyaknak ítélte, nem vállalkozott azok irtására, hanem egyszerűen azt jelentette, hogy verebei nincsenek. A tartományi főnök, aki minden iránt érdeklődött, itt is személyesen akart meggyőződni a tényállásról és utjába ejtette az említett várost is. Csakhamar meggyőződhetett arról, hogy a verebek nagy csapatokban láthatók és midőn a polgármestert kérdőre vonta, hogy miképpen jelenthette, hogy verebei nincsenek, a polgármester így felelt: „Excellenciás uram, ezek nem westfáliai, hanem nassauai verebek, melyek a határon jutottak hozzánk.” — Ugy, ugy, — felelt a jovialis tartományfőnök, — ha így áll a dolog, akkor csak kerüljünk minden összeütközést a szomszéd államhatalommal.

—yi—

Száznegyvennégy millió cserebogár. Abauj-Torna m. Sziklay Ede főispán kezdeményezésére szabályrendeletet dolgozott ki, melyet a földmivelésügyi miniszter jóváhagyott a cserebogarak irtására vonatkozólag. A miniszter 10,000 korona államségélyt utalványozott e célra. Maga a megye irtási költségek fedezésére 60,000 koronát utalványozott ki a községi előjáróságok kezeihez és egyben szigorúan intézkedett, hogy a hajnali órákban minden község határában foganatosítsák az irtást. A rajzás a legutóbbi meleg napokon vette kezdetét és az irtás meglepő eredménnyel járt. Egy kilogramm cserebogár 1200 darabból áll és az irtás első napjaiban, magában Abaujban mintegy 144 millió cserebogarat pusztítottak el. A földmivelésügyi miniszté-

riumot az eddig elért eredményekről naponként táviratilag értesítik. Az elért meglepő eredmény arra indította a földmivelésügyi kormányt, hogy a kérdés tanulmányozására szakközvegyet küldött ki Abaujba, hogy az országos rendezéshez szükséges tapasztalatokat ott megszerezzék.

Vajjon ez üdvös intézkedéssel egyidejűleg gondolt-e a t. vármegye, arra, hogy az ingyenes munkások — a rovarpusztító madarak — védelmével és elszaporításával is küzdjön a kalamitás ellen? *Mi.*

Hal-ölés sósvizvel. A füstölt angolnát előállító gyárakban az élve oda érkező állatokat tömény sósvizvel és esetleg még ecettel is kevert folyadékkal töltött tartányokban, valósággal halálba usztatva ölik meg. Az ezen usztatóba dobott halak 10—20 percig is kinlódhatnak abban, míg végre a haláltusában kimerülve holtan kerülnek a sósfürdő felszínére. Azon kérdés, hogy nem lehetne-e ez embertelen ölési formát más, humánusabb formával pótolni, a gyárosok oda nyilatkoztak, hogy nem. Itt ugyanis sok százezer hal minél gyorsabb leöléséről és feldolgozásáról van szó, s emiatt pl. a halak fejének egyenkinti levágásával, vagy összeroppintásával ölni lehetetlen. A fejlévágás azért sem jöhet szerintük szóba, mivel a füstre a fejénél fogva kell az angolnát, de más halat is felakasztani, hogy a konzerválódás jól sikerüljön. Hát ime a véges ember gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy akarva nem akarva is állatot kinözni kénytelen s a még oly érzékeny lelkületű ember is — a célt tekintve, — bizony sokszor bele kell, hogy nyugodjék némely állatkinzásba. Nem tudom, de úgy képezem, hogy megfelelő erejű dinamit-robbantással emberségesebben, mert rögtönsen lehetne talán abban az edényben csak tiszta vizet használni, a halakat megölni. Hal-orzóktól láttam is ilyen műveletet, tóban, patakban s folyóban is. Kérdés persze, hogy nem válnának-e így azok az angolnák alkalmatlanná a mondott gyári feldolgozásra. Kísérlet ezt is kideríthetné. *Mo.*

Lovak vezetése városok utcáin. Budapesten, de más nagyobb városban is elég gyakran tapasztalható, hogy több, 4—5 lovat is egymás mellé kötve vezet egy ember, különösen a lóvásárból jövet vagy menet, továbbá a lókereskedők által látogatott fogadókból. Eltekintve attól, hogy az ilyen tömeges vezetés forgalmi akadályt képez, a járó-kelő közönségre nézve is veszélyes lehet a lovak nyugtalanodása miatt (automobil, villamos vasut közlekedése esetén), mivel az ilyen lovakat rendszerint csak egyszerű kötőféknél fogva vezetik; ezen kívül a lovak könnyen egymásban is kárt tehetnek, patatiprásokat okoznak, összerugnak, kellő felügyelet hiányában egymást megharapják stb. Épen ezért mind-ezeket figyelembe véve oda kellene hatni, hogy a rendőrség tiltsa meg, hogy egy ember két lónál többet vezessen egymás mellett. *(Dr. Z.)*

Kutyáknak hideg vízben fürösztése nyári időszakban is csak a kellő elővigyázat mellett gyakorolható. Ez a fürösztés veszélyes lehet, ha a kutya ki van fáradván és ki van melegedve, kivált midőn a tüdő és a szív működése a rendesnél magasabb fokú. Ekkor ajánlatos bevárni, míg a kutya kissé lehűlt. Célszerű

a hideg vízbe usztatás vagy ugratás előtt az állatot vízzel befecskendezni. Kiválóan veszélyesek az erdei források, patakok, melyekben nem egy kutya halálos betegség csiráját szerezte magának, sőt volt eset, hogy a hűtés következtében azonnal elpusztult.

Kitömött állatok veszélyessége. Nem ismeretlen, hogy kitömésre szánt állatok bőrét igen általánosan arzénos savval konzerválják. Ez a sav annak a szobának a levegőjét, amelyben a kitömött állatok el vannak helyezve, párolgás útján megmérgezhetheti s aként az ott tartózkodó embereket veszélyeztetheti. Így pl. tantermekben is.

Erre való tekintettel egy szakember azt ajánlja az állattömők figyelmébe, hogy az arzénos anyaggal való gerezna-konzerválástól álljanak el s alkalmazzanak ahelyett égetett timsót a bőrök belsejének bedörzsölésére. Ily timsó készen is kapható, de házilag is előállítható a nyers timsó vizének hevítés útján való elpárolgatásával. Az eként visszamaradó égetett timsót finom porrá törve kell alkalmazni a lehetőleg még friss, hajlékony bőr behintésére, vagy a csekély vízzel felágyított, régibb, keményebb bőrre. (st.)

TARTALOM: A székesfővárosi községi lóhúsüzem. — Állatmenedékházi ügyünk. — Madártörténet. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* A Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület megalakulása. — Az O. Á. V. E. esztergomi fiókjának közgyűlése. — A Kolozsvári Állatvédő Egyesület évi közgyűlése. — A Czeldömölk és Vidéke Állatvédő E. közgyűlése. — Tápiógyörgye község előjárósága Á. V. E. alakítása. — Váczott alakítandó Á. V. E. — Bácsalmáson alakítandó Á. V. E. — Pancsován alakítandó Á. V. E. — Apatinban Á. V. E. alakítása érdekében. — Udvarhely vármegye az Á. V. E.-k alakítása érdekében. — Az O. Á. V. E. a székesfővárosi madárvilága érdekében. — A debreceni Á. V. E. — Az O. Á. V. E. és a postaportó. — A soproni állatvédő egyesület. — *Szemle:* Az ebadó Németországban. — Ebadóemelés Budapesten. — Kutyák megadóztatása Angliában. — Fecskék mint rovarirtók. — *Irodalom:* „Utmutató a vértetű és egyéb káros fabetegségek elleni védekezésre.” — *Állatok világa:* Fecske-posta. — Hal, amely a vízben megfulladhat. — *Madárvédelem:* Fecskék elszar-

Egy művészi kivitelű itatókut állítottatott fel Darmstadtban múlt évi július hó 18-án Passet Györgyné asszony, egy humánus gondolkodásáért is nagy tiszteletben álló állatvédő bőkezűségéből. A kut közepét egy három méter magas sárga homokkő képezi, melynek tetején két bronz páva egy vízcsészét tart, mely a madaraknak van szánva. A kő alján egy nagyobb és két kisebb vízmedence van, lovak és kutyák itatására. A homokkő homlokzati részén egy bronztábla van elhelyezve, melyen több jellegzetes állatfej domborműben látható. A kut felirata védelmet kér az állatoknak és elmondja, hogy a kutat a hesseni állatvédő-egyesületnek ajánlja fel Passet György és neje. —yi—

Állatvédő-előadások Oraviczabányán. Reichl Sándor főszolgabíró megkeresése nyomán az Országos Állatvédő-Egyesület a járási állatorvos részére kiadványokat és nyomtatványokat küldött abból a célból, hogy a járásban állatvédő-előadásokat tarthasson. A nevezett főszolgabíróhoz egyben kérés ment aziránt is, hogy járási Á. V. E. alakításának eszméjével foglalkozzék.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő.

porítása istállóiban. — A m. kir. Ornitológiai központ. — Temetőink mint madárvédelmi telepek. — A budapesti utcai galambok. — Madárvédelem Sachsen-Weimarban. — Madarak folyamodványa a főkapitányhoz. — Madarak és Fák Napja Németországban. — *Állatvédelem általában:* Az istállóli legyek ellen. — A ló fülét legyekről, agyvelejét napsugártól védeni. — *Hírek:* Személyi hír. — Paul Heysel. — Jó tanulók megajándékozása. — Madarak és Fák Napja Szegeden. — A kocsisok és fuvarosok durvasága. — A Győrött alakítandó Állatvédő Egyesület. — A XVI. nemzetközi állatvédő kongresszus. — A Madarak és Fák Napjáról szóló jelentések. — Az Orsz. Állatvédő Egyesület rendes tagjai. — Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga. — *Különlélek:* A verebek üldözése. — Száznegyvennégy millió cserebogár. — Hal-ölés sósvízzel. — Lovak vezetése városok utcáin. — Kutyáknak hideg vízben fürösztése. — Kitömött állatok veszélyessége. — Egy művészi kivitelű itatókut. — Állatvédő előadások Oraviczabányán.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Ára 30 fill.

PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzőről. Ára 20 fill.

KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.

Dr. FROMM GÉZA. Madárvédelem. Minta-telepek. Ára 70 fill.

Gyermek-naptár. Ára 10 fill.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Madarak és Fák Napjára az ünnepély programjába való iskolai beszédeket, tanulók mondókaikat, a Liga alakításának leírását tartalmazza a **Madarak és Fák Napja** című könyv, mely a hozzávaló eredeti **dalosfüzettel** együtt 2 koronáért bérmentve rendelhető a szerző, **Vadaj József** címén **Nagyváradon**. (Második bővített és átdolgozott kiadás.)

„Jókai” könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az állatvédelmi ügyek a földmivelésiügyi ministerium ügykörében.

Eddig az állatvédelem, ezen a címen, a közigazgatás egyik ágazatában sem szerepelt, az Országos Állatvédő Egyesület kérelmére azonban 1910. évi január hó elsején kiadott ügy- és személy-beosztás szerint, a földmivelésiügyi ministerium ügykörébe felvétellett. Most újabb lépés történt ez irányban, amennyiben a m. kir. belügyminiszter ur f. é. április hó 20-án 142621/1910. IX. sz. a. kelt és a földmivelési miniszter urhoz intézett átiratában az állatvédő egyesületek felett gyakorlandó főfelügyelői jogot és ezzel kapcsolatban az állatvédő egyesületek alapszabályainak jóváhagyási jogát a földmivelési ministerium hatáskörébe engedte át. Ebből folyólag az ujonnan alakuló állatvédő egyesületek alapszabályai jóváhagyás végett ezen nem a belügyminiszter urhoz, hanem közvetlen a földmivelési miniszter urhoz terjesztendők fel és ugyanide intézendők általában a már fennálló egyesületeknek az alapszabályok módosítására vonatkozó beadványai.

Szíveskedjenek ezt a szövetségünkbe tartozó, már működő egyesületek vezetői és az új, ilyen egyesületek alakítására törekvő ügybarátok tudomásul venni.

Ebadóemelés Budapesten.

Erről futólagosan megemlékeztünk már lapunk múlt havi számában és felhóztuk, hogy egyesületünk e tárgyban a székesfőváros t. Tanácsához beadványt intézett. Ebből a beadványból tagjaink és olvasóink tájékoztatására kiemeljük itt a következőket:

Egyesületünk a székesfővárosi ebtartási viszonyokat, az ebben kifogásolható állapotokat nem annyira az idevágó fővárosi szabályok és intézkedések netáni fogymközásaiban keresi és találja, hanem inkább abban, hogy a fővárost környező s az avval határos községek ebtartási viszonyai kedvezőtlenek s innen van, hogy e vidékekről állandóan gazdátlan és kóbor kutyák nagy-

számban kerülnek a főváros területére, újabb és újabb veszedelmet hozva így veszettség képében az emberre s állatra. Ebben véli rejleni a bajnak legfőbb tényezőjét s azt hiszi, hogy a kalamitás csak úgy csökkenthető, vagy szüntethető be, ha legalább is Pest-P.-S.-K.-vármegye hatósága a székesfőváros hatóságával egyetértőleg és olyan alapon szabályozza újra az ebtartást, hogy az teljes mértékben legyen figyelemmel a főváros ezen érdekeire.

Az adóemelés kérdésében, mert az emeléssel bizonyára az ebek számának csökkentése, nem pedig a pénzügyi érdek előnyösebb alakulása céloztatik, az O. Á. V. E. úgy véli, hogy a főváros belterülete ebtartóira magasabb adónak kivetése nem méltányos és nem szükséges, mert hiszen ezek a tulajdonosok a maguk jól gondozott, védett ebeikkel a kalamitások felidézésében szerepet nem visznek, a tulszaporodásra alkalmat nem szolgáltatnak; de igen is az eddiginél magasabb adóval illethető a külterki ebtulajdonosok jelentékeny része, amely egyfelől a kelleténél nagyobb számban tart vagy tür kutyát s ezekkel a veszélyt növeli, mert közönségesen a fennálló szabályok figyelmen kívül hagyásával tartja azokat már nem kedvtelésből, mint a belterületi legtöbb tulajdonos, hanem a ház, a személy, a vagyon őrzésére. Bár ezek a tulajdonosok jórészt a szerényebb jövedelmű osztályhoz tartoznak, mégis — szem elől tartva a célt — az eddiginél magasabb, de okvetlenül csak elviselhető magasságu adóval volnának tehát illetendők, hogy eként csak a szükséges számú ebek tartására és azok jobb, a szabályoknak megfelelőbb gondozására inditassanak s kényszerüljenek.

Szóval, helyzettessék lehetőleg nagyobb suly az itt tárgyalt formában a környék ebtartásának rendezésére, szigorítására, mert avval utja vágatik az ebek tulszásba menő elszaporodásának sulyosabb adóteher életbe léptetése nélkül is és meg lesz adva a lehetőség! — ami kívánatos — arra, hogy ebet tarthasson valaki nagyobb áldozatok nélkül kedvtelésből és kutyát az élet, a vagyon védésére, minél kevesebb eséllyel arra, hogy állata a veszettség irtózatos nyavalyájába essék és azt más állatokra és az emberekre átültethesse.

A döntés e kérdésben sok embert közelről érdekel; vajha minél megnyugtatóbb formában kerülne az elénk.